

Asia: VN/4300/2023

Valtioneuvoston asetus perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen opinto-ohjaajat ry kiittää Opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Suomen opinto-ohjaajat ry kannattaa valtioneuvoston päätöstä lisätä perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä annettuun valtioneuvoston asetukseen (834/2021) uusi 5 a § pykälä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä päättäisi aloituspaikkojen määrästä eikä voisi muuttaa ilmoittamiensa aloituspaikkojen määrää enää hakuajan päättymisen jälkeen.

Lisäksi Suomen opinto-ohjaajat ry kannattaa 5 a § pykälän säädöstä, jonka mukaan on mahdollista poiketa edellä mainitusta pääsäännöstä: koulutuksen järjestäjä voisi tarvittaessa lisätä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun koulutuksen aloituspaikkojen määrää hakuajan päättymisen jälkeen varasijojen voimassaoloaikana, minkä avulla turvattaisiin vaativan erityisen tuen oppivelvollisten pääsy koulutukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön muistiolounnokseen 16.2. kirjattu poikkeamismahdollisuus koskee TELMA-koulutusta eli vaativan erityisen tuen koulutusta ja siihen hakevia oppivelvollisia. Suomen opinto-ohjaajat ry:n mielestä on hyvä, että koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus tarpeen mukaan lisätä aloituspaikkojen määrää TELMA-koulutukseen hakeneiden oppivelvollisten koulutuksen pääsyn turvaamiseksi. Kannatamme sitä, ettei aloituspaikkojen määrän lisääminen saa perua keneltäkään toiselta hakijalta opiskelupaikkaa. Lisäksi on huomioitava, ettei asetusmuutoksella voitaisi puuttua varsinaisiin valintaperusteisiin, jotka kuuluvat koulutuksen järjestäjän päätettäväksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön muistioluonnoksessa 16.2. todetaan, että muutoksen voidaan katsoa sujuvoittavan siirtymistä peruskoulusta jatko-opintojen pariin ja näin vähentävän katkoksia oppivelvollisuuden suorittamisessa. Suomen opinto-ohjaajat ry kannattaa sitä, että TELMA-hakijoiden tilannetta parannetaan edellä kuvatulla tavalla.

Haluamme tuoda myös esille vaativan erityisen tuen koulutuksen aloituspaikkojen kokonaistilanteen ja siihen liittyvät haasteet. Kokonaisuudessaan vaativan erityisen tuen TELMA-opiskelupaikkoja näyttäisi olevan suhteessa melko hyvin tarjolla verrattuna muihin vaativan erityisen tuen opiskelupaikkoihin. Nämä hakijat ovat siitä huolimatta edelleen heikossa asemassa, koska ensisijaisia hakijoita TELMA-koulutukseen on Vipusen tilastojen mukaan ollut kevään 2022 yhteishaussa 633 ja aloituspaikkoja ollut vain 511. Tämän lisäksi haluamme nostaa esiin erityisen tuen tutkintokoulutuksen valmentavan koulutuksen (TUVA) ja perustutkintojen koulutuspaikkojen kokonaistilanteen. Tarkastellessa kaikkia vaativan erityisen tuen koulutukseen hakijoita tulisi tulevaisuudessa löytää ratkaisuja, joiden avulla kaikki hakijat saisivat tuen tarpeeseensa nähden oikeanlaisen ja sopivan koulutuspaikan.

Tällä hetkellä osa näistä hakijoista saa tarpeitaan vastaavan opiskelupaikan, mutta liian moni joutuu aloittamaan opiskelut ammatillisessa tai lukiokoulutuksessa ilman tarvittavaa tukea, koska lähiseudulla ei ole tarjolla vaativaa erityistä tukea tarjoavia oppilaitoksia. Näiden hakijoiden on äärimmäisen vaikeaa matkustaa pitkiä matkoja yksin tai muuttaa itsenäisesti toiselle paikkakunnalle opiskelupaikan perässä. Tästä syystä tulisi löytää ratkaisuja, joilla paremmin tukea vaativaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita heidän päätyessään opiskelemaan oppilaitoksiin, joissa heidän tarvitsemaansa tukea ei ole tarjolla.

Kevään 2022 yhteishaussa vaativan erityisen tuen hakijatilasto kertoo, että

- TELMAssa aloituspaikkoja oli 511, ensisijaisia hakijoita 633, kaikkien hakijoiden lukumäärä 816, valittuja 471 ja paikan vastaanottaneita 447.
- Perustutkinto (vaativa erityinen tuki): aloituspaikkoja oli 701, ensisijaisia hakijoita 1428, kaikkien hakijoiden lukumäärä 3504, valittuja 633 ja paikan vastaanottaneita 581.
- TUVA vaativana erityisenä tukena: aloituspaikkoja oli 5796, ensisijaisia hakijoita 2238, kaikkien hakijoiden lukumäärä 12312, valittuja 3561 ja paikan vastaanottaneita 2895.
- Yhteensä: aloituspaikkoja oli 7008, ensisijaisia hakijoita 4299, kaikkien hakijoiden lukumäärä 16632, valittuja 4665 ja paikan vastaanottaneita 3923.

(Tiedot Opetushallinnon tilastopalvelu Vipusesta)

Tiivistetysti kannatamme:

-Asetuksen (834/2021) uutta 5 a § pykälää

-Muistioloannon ehdottamaa poikkeamismahdollisuutta ylläolevaan pykälään

ja ehdotamme:

-Ratkaisuvaihtoehtojen selvittämistä, jotta turvataan vaativan erityisen tuen TUVA-koulutukseen ja perustutkintoihin hakevien koulutukseen pääsy

-Ratkaisuvaihtoehtojen selvittämistä, jotta vaativan erityisen tuen hakijat voivat tarjonnan puutteen vuoksi hakeutua ja opiskella myös ammatillisessa tai lukiokoulutuksessa

Lindqvist Paula
Suomen opinto-ohjaajat ry